

Endnu et Par Ord angaaende Spørgsmaalet om Jordbundskraftens Vedligeholdelse i Skovene under Sammes Selvforyngelse *).

Af Oberforster Dahlstrøm.

Hr. Forstkandidat Rütken har ledsaget mine i femte Hefte, ved Artiklen i tredje Hefte fremkaldte Bemærkninger med nogle Modbemærkninger, hvilke jeg, af Hensyn til Sagens Vigtighed, ikke ret vel kan lade hengaa upaaagtede.

Hr. Rütken erklærer, at han har foranlediget Bauers Artikel optaget i Tidsskriftet, uden dog at kunne eller ville paa tage sig Ansvar for alle i samme udtalte Anskuelser og Meninger. Jeg kan ikke negte, at jeg vilde have fundet denne Reservation bedre paa sin Plads, da Bauers Artikel blev optaget, end nu i Modbemærkningerne; men i alt Fald har den da ikke meget at betyde, da det jo her ikke kommer an paa

*) Disse Bemærkninger af Hr. Oberforster Dahlstrøm have vi allerede modtaget for en Tid siden og meddele dem nu ifølge gjentagen Anmodning. Efter de Indlæg, vi nu have modtaget og meddelt om de fremkomne Tvistepunkter, tro vi imidlertid ikke, at Hovedsagen vil vinde i Klarhed ved en fortsat Diskussion i denne Retning og maa derfor betragte en saadan som afsluttet for Tidsskriftets Bedkommende.

Om end Bauers Afhandling indeholdt flere end een usfuldstændig eller endog usiagtig Sidebemærkning, saa kan det dog kun betragtes som et Gode, at der i den blev givet et varmt Indlæg mod en Feil, som endnu alfor ofte begaaes ved vor Skovdrift, og at et Spørgsmaal af en saa stor og vigtig Betydning som det om Hugstfilingens Tæthed derved blev fremdraget, og vi maa i saa Henseende være Hr. Forstkandidat Rütken, der foranledigede dette, takfuldige.

Redaktionen.

enkelt Mands Anskuelse, men paa selve Sagen, og det en Sag af ikke saa ganske ringe Betydning.

Hr. Lütken kalder mit Udtryk: „gammeldags Regel, at stille Hugsten mørk i samme Forhold, som den er udsat for Solens udtørrende Paavirkning“, altfor vagt til at give nogen bestemt Forestilling om, hvor mørk eller lys Stillingen har været. Ganste vist afgiver dette Udtryk ingen Maalestof for Hugstens Stilling; men mon det ikke skulde være ligesaa bestemt som Udtrykket: „skolerette Skovbrugsregler“, der upaataalt er benyttet i Bauers Artikel? Og mon ikke netop dette Udtryk savner al Hjemmel, eftersom de forskjellige Forstforfattere angive Stillingen i Besaaningshugt høist forskjellig, men derimod, saavidt jeg veed, alle hidtil have været enige i at foreskrive Besaaningshugsten mørkere, i Forhold til dens exponerede Beliggenhed? Mon ikke Udtrykket: „gammeldags Regel o. s. v.“ efter det her Anførte, ja selv uden det, kunde være forstaaeligt for Forstmand? Eller antager Hr. Lütken, at Bauer ved at angive en i Tilstørrelser udtrykt Afstand mellem Trækronerne, uden at tage Hensyn til Bestandens Alder eller Trækronernes Dannelse ved samme Træart, ja end ikke ved to i Kronedannelse saa forskjellige Træarter som Bøg og Gran har givet en almen-gyldig Regel? Ja, for det Tilfælde vil jeg bede ham at anstille en Beregning over Bestygningsforholdene i 2 forskjellige Bestande, hvis Kroner have en Middeldiameter af resp. 30 og 15', og en saadan Forrsjel maa vel indrømmes at kunne findes mellem en Bøge- og en Granbestand, og saa see, om han ikke finder, at ved en Afstand mellem Trækronerne af f. Ex. 20', der vel omtrent vil svare til 8—12 Kvadrat-Favnens Aabning, i første Tilfælde 0,35 og i sidste 0,18 af Hugstfladen vil være beslygget, medens ved 20 og 10' Kronediameter Bestygningsforholdene ville blive resp. 0,25 og 0,11.

Hr. Lütken mener, at Bauer ved den Side 224 omhandlede Beliggenhed udelukkende har tænkt paa Granbestand; det kan gjerne være, men fremgaaer dog ikke af Indholdet, og derved er formentlig da ogsaa indrømmet, at Forhyngelse af en Bøgebestand med en saadan Beliggenhed efter den anbefalede Fremgangsmaade næppe vilde være tilraadelig.

Jeg tog til Gjenmæle mod Bauers Artikel, fordi jeg fandt, at den indeholdt en farlig Lære, naar den ikke blev modificeret ved en bestemt Fordring om stærk Jordbundsbehandling og Kultur umiddelbart efter mislykket Besaaning. Ogsaa her mener Hr. Lütken, at en hel Del bør forudsættes tænkt af Forfatteren, thi sagt er det sandeligen ikke; Bauer anbefaler rigtignok Behandling af Jorden i Almindelighed,

men efter min Opfattelse har han ikke gjort det til, hvad det burde være: en uafviselig Betingelse, og hvad øieblikkelig Kultur angaaer, kan det vel være, at den er forudsat af Bauer, men mærkeligt er det da, at han ikke udtaler det, da han dog Side 225 ytrer: „At det er hensigtsmæssigt og under visse Omstændigheder ligefrem nødvendigt i begge de omhandlede Tilfælde, — nemlig naar det efter Frøstrærnes fuldstændige Afdrivning maatte vise sig, at den forhaandenværende Opvæxt er tilstede i utilstrækkelig Mængde, — at understøtte den naturlige Besaaning med passende kunstlig Efterbedring, maa ansees for en Selvfølge“, — da dette dog aabenbart er en Forfriskning, der er vel saa selvforstaaelig som den om øieblikkelig Kultur efter fuldstændig mislykket Besaaning; der havde været saa meget mere Grund til at fremhæve Nødvendigheden heraf, som det sandeligen i Bøgehugster af nogenlunde Udstrækning er en ikke ganske uvæsentlig Sag, i Tide at være forberedt paa udstrakte Kulturer, da man som oftest vil savne de hertil fornødne Planter i Hugsterne, noget, som derimod ikke vil være Tilfældet, idetmindste ikke i den Grad, hvor der er Tale om Efterbedring.

Side 394 anfører Hr. Lütken en Del Forstforfatteres Meninger om den Lysgrad, man bør give Hugststillingerne; det forekommer mig imidlertid, at der nok kunde have været Anledning til at indrømme ogsaa Cotta en Plads i denne Fortegnelse; noget, hvortil der fra Hr. Lütkens Standpunkt maatte være saa meget mere Grund, som Cotta egentligen kommer Bauers Anskuelse nærmere end de citerede Forfattere, idet han angiver Afstanden imellem Grenespidserne i en Bøgebefaaningshugst som Maximum til 15 Fod; jeg troer nemlig, at det beroer paa en Misforstaaelse, naar Pfeil citeres at have angivet Afstanden som Maximum til 40 Fod. Side 228 i 2den Udgave, 1839, af hans: „Das forstliche Verhalten der deutschen Waldbäumen“ nævner han rigtignok 20 Fod, som endog ved høie, slanke Træer kan stige yderligere med 12—16 Skridt; men her taler han, vel at mærke, om den Afstand, Træerne kunne have med Udigt til at kunne oversi hele Hugsten med Frø, hvorimod han Side 237, hvor der er Tale om Bøgehugstens Stilling, angiver Afstanden mellem Grenespidserne til 6—8 Fod. (Skulde Cotta maasse ikke være befundet værdig til at citeres, fordi Hundeshagen — efter min Formening rigtignok temmelig uretfærdigt — karakteriserer hans litterære Virksomhed i denne Retning ved: Cotta nur Nachklang?) Derimod anbefaler Pfeil paa det Indstændigste en tidlig Udlysning, — allerede i første Vinter efter Planternes Fremkomst, —

og dette synes ogsaa netop at være den rigtige Opfattelse af den mørke Stilling.

Jeg har indrømmet, at Hugsterne ofte stilles for mørkt; men derfor har jeg ingenlunde for mit personlige Vedkommende villet indrømme eller for Andres villet paasta, at Hugsterne stillede mørkere, end man selv a priori fandt fornuftigt, men jeg har kun villet antyde, at Frygten for en mislykket Besaa-ning ofte gjorde Folk for ængstelige ved Hugstens Stilling.

Jeg har paastaet, at Bøgen og Granen ere Skyggeplanter; det troer jeg endnu fremdeles, at de ere, men rigtig- nok ikke i den Forstand, at de skulde elske Overfkygning; thi i saa Fald have vi slet ingen Skyggeplanter blandt vore Skov- træer; nei, men de elske i fortrinlig Grad Sideskygge, noget, der naturligtvis ikke kan bringes tilveie i en Hugst uden delvis Overfkygning. At denne Anskuelse deles af saa at sige enhver praktisk Forstmand, troer jeg nok at være utvivlsomt.

Naar Bauer i den Omstændighed, at Frøet paa den be- arbejdede Jordbund spirer ulige, mener at have fundet et Middel mod Frostskade, troer jeg, at han feiler, da det er nogenlunde sandsynligt, at den væsentligste Del af Frøet vil spire paa den normale Tid, og man, hvis den i rette Tid fremspirede Op- grøde paa Grund af for lys Stilling skulde blive ødelagt af Frostens, næppe af Efterølerne vil kunne vente tilstrækkelig Opgrøde.

At min Anskuelse skulde formaa Hr. Lütken til at forandre Anskuelse med Hensyn til det Fænomenale i Dugfaldet, kan ikke andet end besvære mig; jeg frasiger mig derfor ethvert Ansvar i saa Henseende, men kan dog ikke undlade at udtale min For- undring over, at man, naar man er enig med sig selv om det rigtige Princip for Dugfald, kan være i Tvivl om, at Dug- gens Mængde staaer ligefrem i Forhold til Betingelserne for dens Tilbliven; en af disse er dog visseligen de faste Gjen- standes Evne til at udstraale i Rummet; men det vilde dog sandeligen være latterligt at paasta, at Jordbunden i en sluttet Bestand slet ikke formaaede at udstraale, eller med andre Ord, at der var en stadig Overensstemmelse imellem Skovbundens Varmegrad og den den omgivende Luftmasses.

Forresten er der een Omstændighed, som ikke bør lades ude af Betragtning ved Bedømmelsen af Dugfaldets Betydning, den nemlig, at de Lokalteter i en Skov, der nyde mest Godt af Dugfaldet, som oftest ogsaa ere de, der ere mest udsatte for Udtørring, og at jo mere Dugfaldet paa Grund af Bestandens Tæthed indskrænkes, jo friskere er Jorden — alt Andet stillet lige — ogsaa.

Fr. Lütken slutter sine Mobbemærkninger med at tiltræde min Udtalelse om, at Bauers Lære bør modtages med Kritik og Varsomhed, men tilføjer, at den tilvisse fortjener en velvillig og omhyggelig Prøvelse. Hvorfor den særligt skulde fortjene en velvillig Prøvelse, veed jeg ikke; men hvis Velvillien skal vise sig i at forudsætte tænkt af Bauer Anskuelse, som han ikke har udtalt, kan jeg ikke andet end være tilfreds med, ikke at have viist den Slags Velvillie, da det har bevæget Fr. Lütken til at indrømme Nødvendigheden af slige Forudsætninger, og om Bauers Lære, som den er fremsat, taaler en omhyggelig Prøvelse, skal jeg overlade Andre at bedømme.
